

ОРГАНИЗАЦИОНО-ЕКОНОМСКЕ ДЕТЕРМИНАНТЕ УСЛОВА И РЕЗУЛТАТА ПОСЛОВАЊА ПРИВАТНОГ ПРЕДУЗЕЋА

Д. Живковић¹, С. Јелић¹

Резиме: У раду су анализирана обележја организационо-економских услова, као и најважнијих показатеља пословања предузећа у последње две узастопне године.

Анализа треба да прикаже и објасни реакције које се односе на организационо-економски и техничко-технолошки сегмент пословања предузећа.

Крајњи циљ рада је сагледавање позитивних кретања у пословању ради њиховог подстицања у даљем раду.

Кључне речи: Организација производње, услови, резултати, финансијски ефекти, економски принципи.

1. Увод

Основна делатност предузећа је производња мирисних композиција (за производњу кућне хемије и сапуна), прехранбених арома и боја, јодирање и паковање кухињске соли, производња кечапа, кућних арома и боја, додатака јелима, десертних прелива, топлих чоколада. Власници фирме су супружници са искуством од 17 година у овом послу. Предузеће је почело са радом 1990. године.

Улагањем сопствених средстава, куповином машина, изградњом нових производних хала, запошљавањем стручног кадра и освајањем производног програма, сопственим снагама или уз консалтинг са еминентним стручњацима из ове области, оно прераста у модерно предузеће за производњу и промет производа за прехранбену, хемијску индустрију и домаћинство.

¹ Др Драгић Живковић, редовни професор, др Сретен Јелић, доцент, Пољопривредни факултет Београд.

Предузеће у сарадничкој атмосфери, ослушкујући и удовољавајући захтевима својих клијената, уз прихватање нових потреба тржишта кроз свакодневно истраживање и развој, у својим лабораторијама развија широк спектар производа. Од самог оснивања предузеће тежи стабилном, билансираном и здравом развоју кроз квалитет производа и пословних односа.

Предузеће тражи инвеститоре за партнерство у финансирању будућих заједничких пројеката у прехранбеном сектору.

Предузеће је чврсто опредељено за развој у правцу освајања нових производних програма и унапређење постојећег улагања у опрему, задржавање домаћег и освајање иностраног тржишта, првенствено земљама региона.

2. Материјал и методе рада

Предмет изучавања је предузеће, односно његово пословање, кроз сагледавање организационо-економских услова, организационе структуре предузећа, карактеристике предузећа, набавка сировина, производња, промет и резултати пословања. Изучаван је и економски аспект производње и стандардизација производа.

За анализу су узете две узастопне године са циљем да се прикажу и објасне реакције које се односе на организационо-економски и технички сегмент пословања предузећа. Циљ је да се сагледају и подстакну позитивна кретања у пословању.

У анализи су примењени стандардни методолошки поступци (индекси, поређења, калкулације, табеларни метод), а приликом разматрања резултата пословања коришћени су биланс стања и биланс успеха предузећа.

За израду рада коришћени су извештаји о пословању предузећа за две године, пословник о мнаџменту квалитативном, и одговарајући литературни извори.

3. Резултати истраживања са дискусијом

Предузеће је лоцирано у централној Србији, на подручју Крушевца, на тремећи Западне, Јужне и Велике Мораве. Предузеће највећи део својих производа пласира на домаћем тржишту, а мањи део пласира на инострана тржишта (БИХ, Македонија, Република Српска).

Саобраћајна повезаност са градовима у оквиру домаћег тржишта је добра, а производи се превозе искључиво камионима који су власништво предузећа. Извоз производа се такође обавља друмским саобраћајем.

3.1. Организациона структура предузећа

Организациона структура предузећа као облик груписања и повезивања послова, материјалних и радних ресурса, и успостављање веза и односа међу њима и унутар њих има своје елементе а они су:

- Организација радног колектива
- Организација средстава за производњу
- Организационе јединице
- Функције

Ово предузеће има функционалну организациону структуру, која сродне послове групише у функције.

3.2 Радни колектив и његова организација

Предузеће има 35 стално запослених радника, а уз то запошљава и 30 сезонских радника. У укупном броју запослених учешће висококвалификованог кадра је 18,75%, са средњом стручном спремом 62,5%, квалификованих радника 12,5%, и неквалификованих радника 3,12%. Од укупног броја радника 31,42% (11 радника) чине жене, а 68,57% (24 радника) су мушкарци.

Што се тиче старосне структуре, највећи број радника 46,87% (15 радника) има 30-40 година старости, а најмањи број 6,25% (2 радника) има 50-60 година старости.

На челу предузећа је директор друштва, заменик директора, руководилац програма за индустрију и руководилац производа за широку потрошњу.

У програму производа за индустрију укључени су у обављању послова: Пословођа погона арома, боја и мириса, радници у производњи, техничар у лабораторији, док су у програм производа за широку потрошњу укључени: пословођа производње, пословођа одржавања, техничар у лабораторији и радници у производњи.

Заједничке послове чине: Сектор продаје на челу са шефом продаје робе широке потрошње, самосталним референтом продаје робе широке

потрошње, магационером готових производа и возачем путничког или теретног возила.

Сектор набавке води самостални референт набавке и шпедитерских послова, док задатке осталих заједничких послова обављају: оператер књиговођа, пословођа одржавања машина, и хигијеничар.

3.3. Распољивост основних производних капацитета

Предузеће је за своју производњу опремљено савременим машинама којим се производе крајњи производи високог квалитета. Капацитети предузећа су:

- Линија за производњу додатака јелима 3000 кг/час
- Линија за производњу кечапа 1000 кг/час
- Линија за производњу дезертних пецива 800 кг/час
- Линија за јодирање и паковање соли 5000 кг/час
- Линија за производњу прехранбених арома и боја 500 кг/час
- Линија за производњу мирисних материја за хемијску индустрију 300 кг/час
- Модерне лабораторије у којима се врши контрола квалитета свих сировина и производа и њихова усклађеност са стандардима и прописима.

Предузеће располаже са по једним камионом носивости од 8,4,2 тоне и са 4 виљушкара за унутрашњи транспорт. Опремљеност средствима механизације је задовољавајућа.

3.4. Функције у предузећу

Своје пословање предузеће обавља кроз:

- Функцију развојних послова-којом се дефинишу цене, политика производа, дистрибуција и промоције, планирање и ангажовање ресурса у оквиру и ван предузећа, формирање техничке и технолошке документације, постојећих и нових процеса и квалитета производа и технике за његово унапређење и одеђивање нових производних програма и производа.

- Функција комерцијалних послова узима учешће у складиштењу, чувању и дистрибуцији сировина, репроматеријала и готових производа, продаје готових производа, рекламацији, поступака од купаца и добављача, и праћењу свих појава и промена у комерцијалном пословању.
- Функција производње обезбеђује учешће у организовању процеса производње, дефинисању политике производа, цена, дистрибуције, испитивању квалитета и усавршавању постојећих производа, унапређењу квалитета послова производње и оптималној реализацији производних процеса.
- Функција контроле квалитета има задатак да спроводи пројектни систем квалитета управља њиме и унапређује га.

3.5. Анализа производње

Почетни приизводни програм предузећа обухвата: производњу мириса и арома и производњу производа за широку потрошњу.

Производе се ароме за кућну употребу и ароме за индустрију. У понуди је тринаест арома за кућну употребу, а сировине за производњу арома за индустрију углавном се увозе из: Италије, Холандије, Енглеске, Шпаније, Немачке и Француске.

Табела 1. Резултати производње соли по артиклима

Назив артикла	Количина у кг		Износ у дин.	
	2005	2006	2005	2006
1. кухињска со – јодирана врећа 5/1	584.897	547.167	8.460.331	8.320.716
2. кухињска со – јодирана кутија 1/1	481.584	513.988	5.615.966	7.384.202
3. кухињска со – јодирана врећа 50/1	309.620	355.500	3.209.615	4.066.419
4. кухињска со – јодирана врећа 10/1	196.190	209.155	2.176.788	2.649.665
5. кухињска со – јодирана врећа 25/1	61.325	133.800	689.802	1.642.375
Укупно	1.633.616	1.759.610	20.152.504	24.063.379

Производни програм садржи мирисе за: средства за прање судова, за шампоне и купке, сапуне, за пасте за прање руку, за омекшивача рубља, за креме, емулзије, и остало (зачин плус).

Предузеће се бави производњом кухињске соли, соли за прехранбену индустрију, производњом сточне соли, и производњом специфичних производа на бази соли. Сировине које предузеће користи пореклом су из Словачке и важе за тренутно најквалитетнију со на Европском тржишту. Производња соли по артиклима приказана је у табели 1.

У 2006. години производња соли је повећана у односу на 2005. годину за 125.994кг, а такође и приход је у 2006. години повећан за 3.910.875 дин. у односу на 2005. годину.

Производња **кечапа** обухвата седамнаест фаза које се овде неће описивати.

Резултати производње кечапа приказани су у табели 2.

Табела 2. Резултати производње кечапа у 2005 и 2006 години
у динарима

Назив артикла	2005	2006	Индекс 06/05
1. кечап благи 1000г	1.056.427	671.387	63,55
2. кечап благи 500г	705.694	585.501	82,96
3. кечап пица 500г	504.945	411.362	81,46
4. кечап љути 500г	333.821	219.256	65,68
5. кечап пица 300г	51.496	11.608	22,54
6. кечап љути 300г	100.709	0	0
Укупно	2.753.092	1.899.116	83,47

У 2006. години у односу на 2005 годину приходи од продаје кечапа су се смањили за 15% . Такође може се закључити да продаја љутог кечапа од 300 г уопште није ни постојала. Разлог за ово смањење су: велика конкуренција, кашњење у испоруци, недостатак паковања од 100г у продајном асортиману.

Производња **топле чоколаде** обухвата осам фаза, а резултати њене производње приказани су у табели 3.

Табела 3. Резултати производње топле чоколаде у 2005 и 2006. години
000 динара

Назив артикла	2005	2006	Индекс 06/05
Топла црна чоколада	895.492	768.469	85,81
Топла чоколада Лешник	507.289	446.600	88,03
Топла бела чоколада	627.141	425.498	67,84
Топла чоколада Ирска кафа	392.002	246.662	62,92
Топла чоколада бела 25/1	196.650	73.600	37,42
Укупно	2.618.574	1.960.831	74,88

На основу обухваћених артикла може се закључити да су приходи у 2006. години од продаје топле чоколаде доста нижи него у претходној години. Разлози су: кашњење у испоруци, велика конкуренција.

Промет производа-односно њихова продаја овог предузећа је углавном орјентисана на домаће тржиште. Предузеће послује са свим већим мега-маркетима и од укупног промета 55% чини велетрговина. На територији Србије и Црне Горе сарадници су: Пионир Суботица, Банат Вршац, Центропроизвод Београд, Штарк Београд, Бамби Пожаревац, Раваница Ћуприја, Вино Жупа Александровац, Дин Ниш, Центропак Ниш, Тома Костић Лесковац, Симка Врање, Кондива Врање, и други.

У 2005. години забележена су два извоза топле чоколаде у Аустрију, а стално се ради на развијању процеса реализације производа и услуга.

3.6. Анализа укупног прихода

Укупан приход чине: пословни приходи, финансијски приходи, ванредни приходи и остали приходи. У структури укупних прихода пословни приходи имају доминантан удео 90,99% у 2006. години, финансијски приход чини 1,85%, а остали приходи 7,14%, од укупног оствареног прихода.

Пошто највећи део укупног прихода чине пословни приходи то је њихова структура приказана у табели 4.

Табела 4. Структура пословних прихода у 2005. и 2006. години
у 000 дин

Приход	Остварено		Структура у %	
	2005	2006	2005	2006
1. Приход од продаје на домаћем тржишту	72.114	93.771	82,37	81,27
2. Приход од продаје на иностраном тржишту	3.178	6.726	3,63	5,83
3. Приход од активирања учинка	5.760	6.565	6,58	5,69
4. Повећање вредност залиха учинка	5.857	7.384	6,69	6,4
5. Смањење вредности залиха учинка	595	265	0,68	0,23
6. Остали пословни приходи	43	669	0,05	0,58
7. Укупан приход 1+2+3+4+5+6	87.550	115.383	100	100

Највећи део пословних прихода је остварен продајом готових производа. Приходи од продаје производа и услуга на страном тржишту су се повећали у 2006. години за 2,2% у односу на 2005. годину.

Анализа трошкова производње

Трошкови су вредносно изражено трошење чинилаца процеса производње као и новчана издавања учињена у сврху добијања нових производа и услуга.

Новчани издаци представљају плаћања која се врше ради прибављања чинилаца производног процеса или стварања услова за производњу нових производа, а и не морају бити условљени добијањем нових производа и услуга.

Укупни трошкови производње су у 2006. години повећани за 9% у односу на 2005. годину. (Табела 5.)

Табела 5. Укупни трошкови производње у предузећу у 2005 и 2006. години

Производи	2005. година		2006. година	
	000 дин	%	000 дин	%
1. Кухињска со	81.303	82	96.473	82
2. Топинг – dream team	6.940	7	8.236	7
3. Топла чоколада	3.966	4	4.706	4
4. Кечап	2.975	3	3.530	3
5. Арома и боје домаћинства	3.966	4	4.706	4
Укупно	99.150	100	117.650	100

У структури укупних трошкова директни трошкови заузимају 64,32% у 2005, а 64,59% у 2006. години. Највећи удео у директним трошковима производње имају трошкови материјала. Они заузимају око 53%, а трошкови зарада радника 28,39% у 2005. и 31,43 у 2006. години.

Трошкови горива и енергије, производних услуга и амортизације приказани су у табели 6.

Табела 6. Директни трошкови производње по врстама у предузећу у 2005 и 2006. години

Елементи	2005. година		2006. година	
	000 дин.	%	000 дин.	%
Материјал	33.326	52,25	40.275	53
Гориво и енергија	20.248	3,15	2.659	3,50
Зараде радника	18.107	28,39	23.883	31,43
Производне услуге	3.023	4,74	3.951	5,20
Амортизација	7.315	11,47	5.220	6,87
Укупно	63.782	100	75.991	100

У структури укупних трошкова производње индиректни трошкови заузимају 35,67% у 2005. години, а 35,40% у 2006. години.

Највећи удео у индиректним трошковима производње имају трошкови рада заједничког особља 51,18% у 2005. години и 64,19% у 2006. години.

3.7. Лична примања-зараде

Зарада је цена радне снаге на тржишту. Подаци о кретању бруто и нето зарада и просечних бруто и нето зарада по раднику приказани су у табели 7.

Табела 7. Кретање бруто и нето зараде у 2005. и 2006. години

Елементи	Износ у динарима		Индекс 06/05
	2005	2006	
Бруто зараде	20.469.850	23.072.044	112
Трош.пореза на зараде	8.477.800	8.278.247	97
Нето зарада	13.992.050	14.793.797	105
Просечан број запослених радника	32	35	109
Бруто зарада по раднику	31.507	34.407	109
Нето зарада по раднику	21.580	23.967	111

Нето зарада по раднику у 2005. години износи 21.580 дин. а у 2006. години 23.967 динара и она је за око 11% већа у односу на остварену нето зараду по раднику у претходној години.

3.8. Анализа финансијског резултата

Анализа финансијског резултата се заснива на билансу успеха. Прописана шема биланса успеха садржи три подбиланса

1. пословни приходи и расходи
2. финансијски приходи и расходи
3. непословни и ванредни приходи и расходи

Финансијски резултат предузећа у билансу успеха проистиче из разлике укупних прихода и расхода као збира ова три подбиланса.

1. Подбиланс пословних прихода и расхода је најважнији подбиланс и његов резултат говори о успешности обављања делатности за које је предузеће регистровано. Резултат из овог подбиланса показује да ли предузеће има перспективу или нема.

2. Подбиланс финансијских прихода и расхода указују индиректно на финансијску снагу предузећа. Позитиван резултат из овог подбиланса говори

о високој ликвидности и солвентости, у супротном, негативан резултат индиректно указује на задуженост.

3. Подбиланс непословних и ванредних прихода и расхода показује резултат који је непословног и ванредног карактера, а по правилу би требало да буде са малим уделима у укупним приходима и расходима.

У оквиру овог рада као задатке анализе финансијског резултата издвајамо:

1. Анализу структуре финансијског резултата
2. Анализу фактора ризика у остваривању финансијског резултата и праг рентабилности.

3.9. Анализа структуре финансијског резултата

Овом анализом се утврђује из ког извора, тачније из којих прихода, потиче финансијски резултат. То практично значи да се укупан бруто финансијски резултат декомпонује по групама прихода из којих потиче, односно декомпонује се на: финансијски резултат из пословних прихода, финансијски резултат из финансијских прихода, финансијски резултат из непословних и ванредних прихода.

Такво сегментирање бруто финансијског резултата пружа сазнање из чега потиче, из којих прихода потиче, а што се види из табеле 8.

Табела 8. Структура бруто финансијског резултата

Позиција	Износ у 000 дин.		Структура	
	2005	2006	2005	2006
1. Пословни приход	87.550	115.383	81,82	90,9
2. Финансиј. приход	2.692	2.353	2,51	1,85
3. Остали приходи	16.758	9.064	15,66	7,14
4. Ванредни приходи	/	/	/	/
5. Укупни приход	107.000	126.800	100	100
6. Пословни расход	85.673	99.550	81,67	86
7. Финансијски расход	5.568	4.530	5,30	3,6
8. Остали расход	13.660	20.233	13,02	16,27
9. Ванредни расход	/	/	/	/
10. Укупан расход	104.901	124.313	100	100
11. Финансијс. резултат из пословних прихода (1-6)	1.877	15.833	89,42	636

12. Финансијс. резултат из фин.прихода (2-7)	-2.876	-2.177	-137	-87
13. Финансијс. резултат из осталих прихода (3-8)	3.098	-11.169	1,47	-449
14. Финансијс. резултат из редовног пословања (11+12+13)	2.099	2.487	100	100
15. Финансијс. резултат из ванредних прихода (4-9)	/	/	/	/
16. Укупан бруто фин. резултат	2.099	2.487	100	100

У обрачунском периоду за 2005 и 2006. годину исказан је позитиван финансијски резултат из пословних подбиланса као и укупно из сфере редовног пословања.

Високо исказани негативан резултат у 2006. години из сегмента финансијских прихода и расхода и осталих прихода и расхода у великој мери је неутралисао високо исказан резултат из пословног подбиланса. У 2006. години је већи финансијски резултат у односу на 2005. годину.

3.10. Анализа ризика остварења финансијског резултата и праг рентабилности

Анализа ризика остварења финансијског резултата и праг рентабилности има за циљ оцену фактора ризика који показују брзину промене финансијског резултата и оцену доње тачке рентабилности пословања.

У ову анализу нису укључени ванредни и непословни расходи и приходи, јер су привремени и повремени и не могу бити дугорочни основ за остарење финансијских резултата, а укључују се пословни приходи и расходи, нето резултат из сегмента финансирања и сегмента осталих прихода и расхода.

Проблем ове анализе се јавља у рашчлањивању пословних расхода на фиксну и варијабилну компоненту. Табела 9.

У претходној табели су исказани у тачкама 8,9,10 фактори ризика који показују брзину промене финансијског резултата.

Фактор укупног ризика у 2006. години показује мањи ризик пословања, што се сматра повољним кретањем у односу на претходну годину.

Табела 9. Ризик остварења финансијских резултата и праг рентабилности

Опис	Износ у 000 дин.	
	2005	2006
1. Пословни приходи	87.550	115.383
2. Варијабилни расходи	55.764	77.961
3. Маржа покрића (1-2)	31.784	37.422
4. Фиксни и претежно фик. трошкови	18.787	22.061
5. Нето резултат финансирање и остали приходи и расходи	11.626	12.107
6. Пословни резултат (3-4)	12.999	15.361
7. Бруто финансијски резултат из редовног пословања (6-5)	1.373	3.254
8. Фактор пословног ризика (3/6)	2,44	2,43
9. Фактор финансијског ризика (6/7)	9,46	4,72
10. Фактор укупног ризика (8*9)	23,08	11,46
11. % марже покрића у пословном приходу $3/1 \cdot 100$	36,30	32,43
12. Потребан пословни приход за остварење неутралног пословног резултата $4/11 \cdot 100$	81.399	68.026
13. Потребан пословни приход за остварење неутр. финансијског резултата $(4+5)/11 \cdot 100$	83.782	105.359
14. % искоришћености пословног прихода за остварење неутралног пословног резултата $12/1 \cdot 100$	92,974	58,95
15. % искоришћености пословног прихода за остварење неутралног бруто финансијског резултата $13/1 \cdot 100$	95,69	91,31
16. Стопа еластичности остварења неутралног пословног резултата $(1-12)/1 \cdot 100$	8,92	42,8
17. Стопа еластичности остварења бруто финансијског резултата $(1-13)/1 \cdot 100$	4,14	8,15

За неутралисање бруто пословања резултата у 2006. години потребно је 91,31% пословног прихода, што је мање од доње тачке рентабилности у 2005. години.

Стопа еластичности остварења неутралног пословног резултата у 2006. години износи 42,8%, и што је она више мања је вероватноћа да ће предузеће остварити негативан пословни резултат.

3.11. Економски принципи пословања

Економски принципи пословања изражавају се кроз следећа начела пословања:

- **Продуктивност рада**-представља тежњу, да одређену производњу остваримо са што мањим утрошком рада, а да да при томе ток производње буде нормалан, а квалитет производа задовољавајући. Могу се навести следећи показатељи продуктивности рада:

Пр 2005 = бруто добит / просечан број радника = 65.593 Пр 2006 = 71.057,14

Пр 2005 = нето добит / просечан број радника = 44.346,81 Пр 2006 = 81.902,2

Према наведеним показатељима може се закључити да је предузеће у 2006. години постигло већу продуктивност рада. Непрекидно повећање продуктивности је поуздан пут да се трајно повећа животни стандард чланова колектива.

- **Економичност производње** као показатељ степена ефикасности трошења у процесу стварања вредности, уствари показује степен корисног дејства утрошка производних фактора у процесу производње.

Економичност производње, изражава однос између прихода и расхода, односно остварене производње и утрошених фактора производње. Приказани су следећи показатељи економичности:

$$Ek_{2005} = \frac{\text{ukupan prihod} \times 100}{\text{ukupan rashod}} = 102 \qquad Ek_{2006} = 104$$

$$Ek_{2005} = \frac{\text{poslovni prihod} \times 100}{\text{poslovni rashod}} = 103 \qquad Ek_{2006} = 115$$

$$Ek_{2005} = \frac{\text{finansijski prihod} \times 100}{\text{finansijski rashod}} = 35 \qquad Ek_{2006} = 34$$

$$Ek_{2005} = \frac{\text{ostali prihodi} \times 100}{\text{ostali rashod}} = 123 \qquad Ek_{2006} = 45$$

Стање по питању овог индикатора може се оценити позитивно, јер на 100 динара расхода долази 2 динара вишка прихода у 2005. години, а у 2006. години 4 динара вишка прихода.

Однос финансијских прихода и расхода у 2005. и 2006. години је испод 100%, а последњи индикатор који проистиче из односа осталих прихода и расхода у 2006. години је такође испод 100% што значи да је финансијски резултат у овој години негативан.

На крају треба истаћи да међусобна повезаност организационих делова, односно функција предузећа није само чинилац за остварење пословног успеха, него и предуслов егзистенције предузећа. Због тога постоји висока зависност у доношењу пословних одлука код свих функција предузећа.

Пословник о стандардизацији производа је обавезујућег карактера и предузеће је усвојило ИСО стандард и НССП стандард и тиме се определило за свеобухватни концепт менаџмента квалитета и безбедности хране.

4. Закључак

Из предходне презентације пословања могу се извести следећи закључци:

- По својој величини ово предузеће спада у ред малих предузећа
- Број запослених радника и степен њихове квалитетне структуре задовољава потребе производног и пословног процеса.
- Производни капацитети предузећа су на задовољавајућем нивоу.
- Успостављена је задовољавајућа груписаност пословних материјалних и радних ресурса и односа међу њима и унутар њих.
- Производња топле чоколаде и кечапа је смањена у 2006. години у односу на предходну.
- Позитиван финансијски резултат показује да је предузеће успешно завршило пословање у обе године.
- Предузеће уредно послује у складу са наведеним стандардима.
- Производни планови су у највећој мери остварени, а предузеће пласира своје производе углавном на домаћем тржишту.
- Предузеће планира да повећа физички обим производње уз већи степен коришћења производних капацитета, да смањи трошкове производње, постигне већу продајну цену производа, да уведе нове производе у производни асортиман и стално усавршава технологију производње.

5. Литература

1. Документација добијена у предузећу
2. Мунђан, П., Живковић, Д. (2004): „Менаџмент рада и производња у пољопривреди“ Универзитет у Београду, Пољопривредни факултет у Земуну; Београд-Земун.
3. Група аутора (2007): „Међународна искуства у транзицији аграрног сектора и руралних подручја, монографија, Друштво аграрних економиста Србије и институт за агроекономију, Пољопривредни факултет, Београд.
4. Група аутора (2008): „Агроекономска наука и струка у транзицији образовања и агропривреде, Тематски зборник, Институт за агроекономију, Пољопривредни факултет, Београд.
5. Гогић, П (2005): „Теорија трошкова са калкулацијама у производњи и преради пољопривредних производа”, Универзитет у Београду, Пољопривредни факултет у Земуну; Београд-Земун.
6. Јелић, С., Јовановић, Т. (2004): Радна снага у пољопривредним газдинствима у функцији руралног развоја Србије, Научни скуп са међународним учешћем, „Капитал у пољопривреди, Тематски зборник, Економски факултет Суботица, Институт за економику пољопривреде Београд, Департман за економику пољопривреде и социологију села, Пољопривредни факултет Нови Сад.
7. Родић, Ј., Гордана Вукелић (2003): „Теорија и анализа биланса” Универзитет у Београду, Пољопривредни факултет у Земуну; Београд-Земун.
8. Миленковић, Н., Николић М. (1997): „Економика предузећа” Универзитет у Београду, Економски факултет; Београд.

Примљено: 12.01.2009.

Одобрено: 27.03.2009.

UDC: 331:334.722.2

**ORGANISATIONAL AND ECONOMIC FACTORS OF BUSINESS
CONDITIONS AND RESULTS IN A PRIVATE ENTERPRISE**

Dragić Živković, Prof., Sreten Jelić, Assist. Prof
Faculty of Agriculture, Belgrade, Serbia

Abstract

The objective was to analyse the properties of organisational and economic conditions known to be the principal business indices of an enterprise in order to show the impact on technical and technological segments of enterprise business activities. The ultimate goal was to make records on positive business trends expected to enhance future business activities.

Key words: production organisation, conditions, results, financial effects, economic principles

Autor's Adress:

Dr Dragić Živković
Univerzitet u Beogradu
Poljoprivredni fakultet
11080 Zemun
Republika Srbija
E-mail: dzivkovic@agrif.bg.ac.rs
Tel/Fah: +381 11 2615-315